

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Koninie

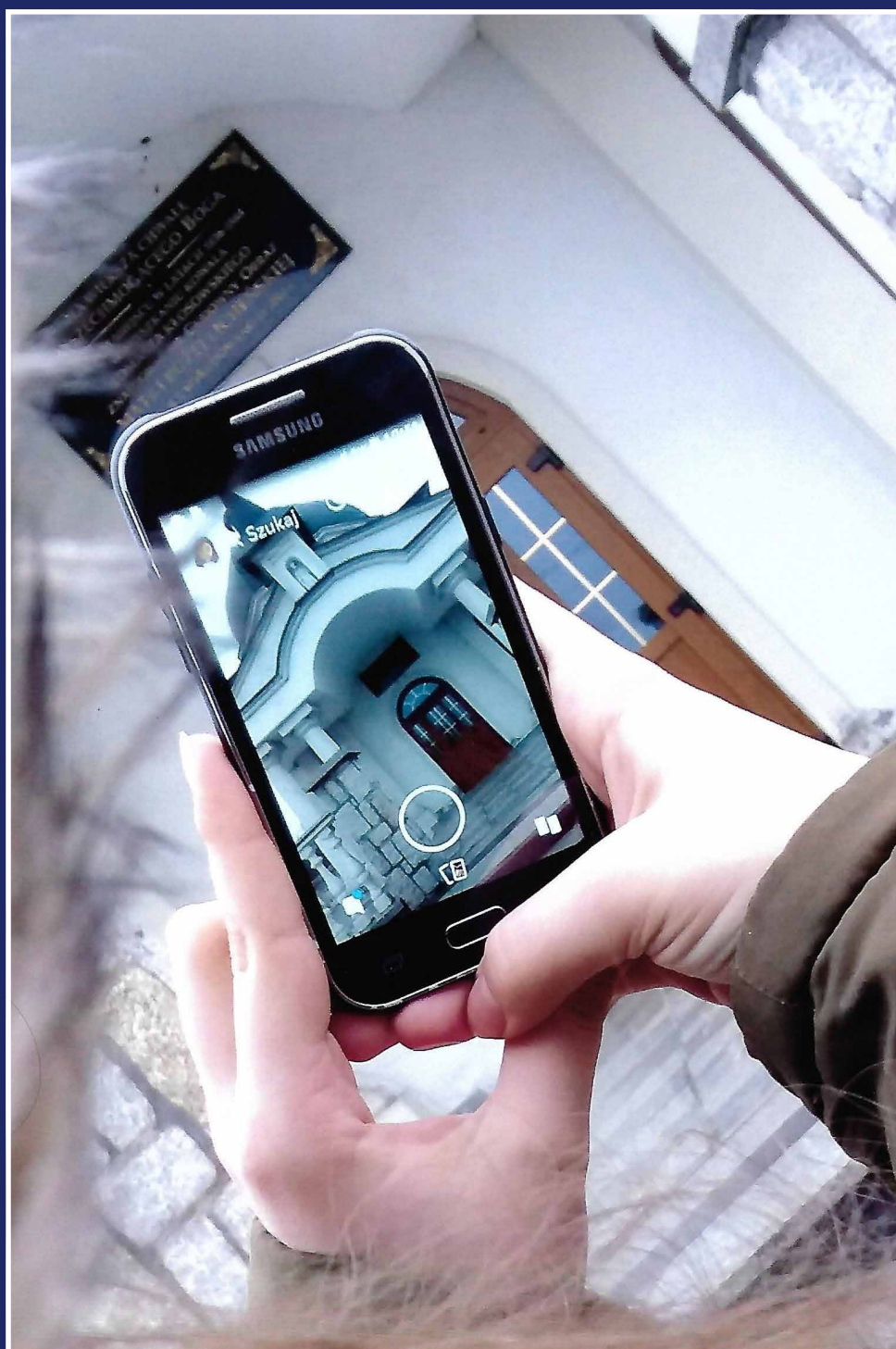
Jednostka edukacyjna
Samorządu Województwa Wielkopolskiego

Koniński

KURIER OŚWIATOWY

2018 Nr 3 (121) Rok XXVI ISSN 2081-1527

K W A R T A L N I K P U B L I C Y S T Y C Z N O - E D U K A C Y J N Y

Prezentowane obok zdjęcie zwyciężyło w VII edycji organizowanego przez CDN Publiczną Bibliotekę Pedagogiczną w Koninie oraz Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział w Koninie regionalnego konkursu fotograficznego „Najciekawsze miejsce w moim regionie” odbywającego się w minionym roku szkolnym pod hasłem „Kapliczki i krzyże przydrożne jako miejsce kultu”. Zdjęcia pozostałych laureatów konkursu zamieszczone są na ostatniej stronie kwartalnika.

SPIS TREŚCI

Retoryka w szkole – nowe wyzwania i różne spojrzenia (Wioletta Poturała)	3
Rekomendowane programy profilaktyczne wspomagające wychowanie w szkole – „Przyjaciele Zippięgo”, „Strażnicy Uśmiechu” oraz „Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej” (Iwona Hudańska)	4–7
O realizacji projektu „Letnia Akademia Mediacji Szkolnej i Rówieśniczej” (Aldona Olesiak).....	8
Szkolenia z zakresu doradztwa zawodowego w CDN w Koninie (Lidia Kantek)	9
Szkoła/biblioteka dobrych praktyk (Ewa Lesień).....	10
Sukces gimnazjalistów na Uniwersytecie Jagiellońskim (Katarzyna Roszak-Markowska).....	11
Dzień Patrona w Szkole Podstawowej im. Biskupa Romana Andrzejewskiego w Morzyczynie (Renata Andrzejewska).....	12
Ogólnopolski Konkurs Języka Angielskiego FOX 2018 (Lidia Kantek)	13
Międzynarodowy Konkurs Matematyczny KANGUR 2018 (Elżbieta Szmytkowska).....	14
REGION W WEEKEND (22) Kruszwica – perła nad legendarnym Gopłem (Grażyna Frydrychowicz)	15-19
Regionalny konkurs fotograficzny „Najciekawsze miejsce w moim regionie” (Laura Banaszak, Anna Sosnowska)	20

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie
organizuje w dniu 22 września 2018 r. o godz. 10.00
w ramach

XX KONIŃSKICH SPOTKAŃ EDUKACYJNYCH

konferencje metodyczne pod hasłem
„Wychowawcza rola szkoły – wczoraj i dziś”

Adresaci:

dyrektorzy, nauczyciele, wychowawcy,
pedagodzy, psychologzy,
logopedzi wszystkich typów szkół i placówek

Miejsce:

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie,
ul. Przyjaźni 1

W programie:

Część I: wykładowa, godz. 10.00

1. Otwarcie konferencji i wystąpienia zaproszonych gości – Jarosław Jankowski, Dyrektor Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie
2. „Kto i jak może (za)dbać o zdrowie i samopoczucie nauczycieli? Refleksje z perspektywy psychologii pozytywnej” – dr Ewa Kasperek-Golimowska, Pracownia Edukacji Zdrowotnej, Wydział Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (40 min)
3. „Podejście interakcyjne w dydaktyce – próby, dyskusje, przykłady” – prof. nadzw. dr hab. Maciej Kołodziejcki, Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze (40 min)
4. „Egzaminy zewnętrzne a nowa podstawa programowa” – dr Wioletta Kozak, Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie (40 min)

Część II: spotkania edukacyjne z nauczycielami

Warsztaty, seminaria, konferencje realizowane od września do października 2018 r. uwzględniające zagadnienia w zależności od specyfiki przedmiotowej w obszarach między innymi podstawy programowej szkół branżowych i ponadpodstawowych, egzaminu po szkole podstawowej, problemów wychowawczych oraz metodyki przedmiotu

Szczegółowe informacje o konferencji
oraz harmonogram warsztatów znajdują się
na stronie www.cdnkonin.pl

SERDECZNIE ZAPRASZAMY

Wioletta Poturała nauczyciel konsultant CDN w Koninie

Retoryka w szkole – nowe wyzwania i różne spojrzenia

9 czerwca 2018 r. odbyła się w MSCDN w Warszawie jubileuszowa konferencja Stowarzyszenia Nauczycieli Polonistów połączona z rocznicą 25-lecia działalności tej organizacji. Zasadniczy temat spotkania – „Retoryka w szkole” był odpowiedzią na nauczycielskie potrzeby związane z nową podstawą programową podkreślającą miejsce sztuki wypowiedzania się w mowie i piśmie w różnych sytuacjach.

Konferencję rozpoczęły jednak jubileuszowe podsumowania i podziękowania. Wiele ciepłych słów popłynęło pod adresem pani Marii Gudro-Homickiej – przewodniczącej ZG SNaP oraz jednej z głównych jego założycielek. Przypomniała ona najważniejsze działania Stowarzyszenia: organizację konferencji, warsztatów metodycznych, opracowywanie autorskich programów nauczania, podręczników, materiałów metodycznych.

Część merytoryczną konferencji otworzył wykład profesora Andrzeja Waśki (koordynatora zespołu przygotowującego podstawę programową do szkół podstawowych) pt. *Założenia i cele nowej podstawy programowej dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych dotyczącej uczenia retoryki*. Prelegent wyjaśniał, dlaczego elementy retoryki w koncepcji twórców nowej podstawy programowej języka polskiego zajęły tak szczególne miejsce. Retoryka bowiem obok poetyki przynależy do najstarszych dyscyplin ludzkiej wiedzy, jest najstarszym sposobem utrwalania ludzkiej myśli. Największe prawo do spadku po retoryce mają nauki filologiczne, gdyż

wzięły od niej zespół metod i terminów, a wiele umiejętności przypisywanych polonistyce zostało przejętych z dziedzictwa retoryki. Polonista to zatem kontynuator antycznego nauczyciela wymowy. Profesor podkreślał, że w dobie zawłaszczania dawnej retoryki przez wiele dyscyplin, np. nauki prawne, marketing polityczny czy reklamę, poloniści powinni pamiętać i przypominać innym, że prawowitymi dziedzicami retoryki są nauczyciele języka i literatury.

W czasach antyku i późniejszych znajomość retoryki była wymogiem dla elit przewodzących społeczeństwu, podobnie współcześnie bez rzetelnego nauczania języka i literatury ojczystej nie można stworzyć ram publicznego życia. Politykom, prawnikom, socjologom i ludziom mediów niezbędni są nauczyciele ojczystego języka i literatury, rozumiejący społeczną wagę swego zadania.

Profesor Waśko skrytykował zmiany, jakie zaszły w szkolnej polonistyce w latach 90. Kolejne reformy pogłębiały przekonanie, że szkoła w demokracji ma służyć przede wszystkim indywidualnej samorealizacji uczniów, ale także i nauczycieli. Zupełnie zapomniano o powinnościach środowiska polonistycznego wobec państwa, o które muszą się troszczyć wszyscy obywatele, także poloniści.

Listę postulatów mających swe źródła w retoryce, skierowanych pod adresem szkoły, a zawartych w nowej podstawie, można zacząć od tego, aby uczyła ona sztuki prowadzenia owocnej dyskusji. Organizując dyskusje na lekcjach czy na szerszym

forum w szkole, należy podkreślać, że dyskusja musi być dialogiem. Wiąże się to więc z kolejną ważną umiejętnością – słuchania tego, co mówią inni i merytorycznego nawiązywania do cudzych wypowiedzi. Następne ważne zadanie polonisty, zdaniem prelegenta, to rehabilitacja użytkowego nastawienia do języka, zwłaszcza w zakresie ćwiczeń w mówieniu i tworzeniu gatunków prozy użytkowej: rozprawki i eseju. Retoryka w szkole powinna być rozumiana tak jak w przeszłości – jako nauka o prozie użytkowej.

Wiele miejsca profesor Waśko poświęcił spojrzeniu na retorykę jako formę usystematyzowanej, uniwersalnej techniki samodzielnej pracy umysłowej. Wynika to z pięciu działów określających porządek pracy retora. Pierwszym z nich jest inventio, czyli gromadzenie materiałów i notowanie pomysłów. Drugi dział to dispositio – rozplanowanie zgromadzonego wcześniej materiału w logicznym porządku. Trzecim działem retoryki i etapem pracy nad tekstem jest elocutio, czyli nauka o wysłowieniu (wyrażaniu). Tak powinno w szkole wyglądać uczenie pisania wypracowań, choć mało kto pamięta, że tę prostą i logiczną metodę zawdzięczamy starożytnej retoryce. Jest ona uniwersalną techniką pracy umysłowej: zaczynamy od zebrania materiału, potem go porządkujemy, logicznie tworząc plan wypowiedzi, a dopiero w ostatniej kolejności piszemy tekst, nadając mu określoną formę językową. Zdaniem profesora uczenie zgodnie z tą metodą retoryczną powinno być do-

stosowane do możliwości uczniów na danym etapie edukacyjnym. Wydaje się jednak właściwym rozpoczęcie tego uczenia już w starszych klasach szkoły podstawowej i kontynuowanie w szkołach ponadpodstawowych. Swoje rozważania profesor podsumował twierdzeniem, iż retoryka błędnie kojarzy się nam tylko ze sztuką krasomówczą i sztuką przemawiania. W praktyce szkolnej trzy pierwsze działy tej nauki – inventio, dispositio i elocutio – są podstawową szkołą myślenia humanistycznego. Najpierw trzeba bowiem nauczyć się myśleć, a potem mówić.

Kształceniu umiejętności retorycznych w mówieniu ma służyć z kolei wygłaszanie tekstów z pamięci, przygotowywanie do przemówień i wystąpień publicznych, uczenie właściwej gestykulacji, praktykowanie recytacji, ale recytacji z dobrą dykcją i wynikającej z analizy tekstu. Częścią klasycznej retoryki była nauka zapamiętywania ułożonych wcześniej mów (memoria). We współczesnej szkole uczenie się wierszy na pamięć wyszło z mody – przyczyn tego stanu rzeczy profesor Waśko upatruje w pedagogicznych kampaniach przeciwko pamięciowym metodom nauczania. Jednak trzeba uświadomić sobie, iż jest różnica pomiędzy bezmyślnym uczeniem się na pamięć a kształceniem pamięci jako takim. Umiejętność zapamiętywania ważnych informacji warunkuje sukces w nauce i pracy zawodowej, bo Wikipedia nie zastąpi tego w każdym miejscu.

Profesor Waśko zakończył swe wystąpienie apelem, aby polonista jako współczesny nauczyciel wymowy nie był tylko i wyłącznie specjalistą od języka i sztuki słowa. Powinien zwracać uwagę na wartości i sam te wartości reprezentować.

O praktyce szkolnej re-

toryki mówiła dr Ewa Nowel – redaktorka zeszytów kieleckich: „Język Polski w Gimnazjum”, „Język Polski w Liceum”, autorka metodycznych publikacji, ekspert ORE w projektach „Szkoła ćwiczeń”, „Przywódczość”, „Wspomaganie rozwoju szkół”. Uzasadniała ona, dlaczego retoryka potrzebna jest w szkole. Wynika to ze współczesnej potrzeby kształcenia umiejętności jasnego wyrażania myśli. Nawiązała też do profesora Waśki, podkreślając, że retoryka jest nie tylko sztuką mówienia, ale sztuką rozumowania i przyswajania wiedzy o świecie. Rozumowanie to odnosi się do współczesnego świata, który charakteryzuje nadmiar wiedzy i relatywizm wartości, a każdy człowiek ma przecież indywidualną reprezentację rzeczywistości. Problem w tym, aby umiał ją jasno i komunikatywnie przekazać odbiorcom. To zadanie nakłada na szkołę nie tylko powinności w zakresie umiejętności, ale także zadania natury etycznej, co najlepiej oddają słowa: „Każdy, kto używa pojęć niezrozumiałych wobec swoich słuchaczy, jest nieetyczny”.

Dr Katarzyna Bocheńska

(autorka badań nad umiejętnością komunikowania się między innymi dziećmi i młodzieżą, a także kształcenia na odległość, autorka bardzo wielu książek, artykułów naukowych i popularnonaukowych) w wystąpieniu „**Dwa monologi nie czynią dialogu**”. O sztuce budowania relacji interpersonalnych w procesie edukacji mówiła o sztuce budowania relacji interpersonalnych w procesie edukacji. Omawiała bariery w budowaniu dialogu, m.in.: poziom kultury osobistej, postawy, „zaczatowanie”, język „przemocy”, etykietowanie, niedostatki w zakresie budowania wypowiedzi.

Profesor Grzegorz Leszczyński (kierownik Zakładu Literatury Popularnej, Dziecięcej i Młodzieżowej na Wydziale Polonistyki UW, zajmuje się literaturą dla dzieci i młodzieży, literaturą i kulturą popularną oraz literaturą 2. poł. XIX w.) zaprosił słuchaczy do świata dziecięcych i młodzieżowych lektur. Rzeczowo i atrakcyjnie przedstawił propozycje lektur, które swą aktualną tematyką wzbudzą na pewno zainteresowanie młodych odbiorców. Na liście znalazły się następujące pozycje:

- Małgorzata Strękowska-Zaremba, *Dom nie z tej ziemi*
- Jarosław Mikołajewski, *Wędrówka Nabu*
- Liliana Bardijewska, *Kot Karima i obrazki*
- Renata Piątkowska, *Hebanowe serce*
- Grzegorz Gortat, *Moje cudowne dzieciństwo w Aleppo*
- Rafał Witek, *Chłopiec z Lampedusy*
- Zofia Stanecka, *Basia i przyjaciele Titi*
- Katarzyna Ryrych, *Łopianowe pole*
- Jay Asher, *13 powodów. Jeśli tego słuchasz to jest już za późno*
- Barbara Rosiek, *Pamiętnik narkomanki*
- Christiane F., *My, dzieci z dworca Zoo*
- Grzegorz Gortat, *Miasteczko ostatnich westchnień*
- Grażyna Bąkiewicz, *Bezprym*
- Katarzyna Ryrych, *Tylko dla twoich oczu*
- Katarzyna Ryrych, *Wysiedleni*
- Anna Onichimowska, *Koniec gry*
- Siobhan Vivian, *Fatalna lista*
- David Walliams, *Bab-*

cia Rabuś

- David Walliams, *Cwana ciotuchna*
- David Walliams, *Chłopak w sukience*

Propozycję lektury dla nieco starszych uczniów, tj. klas szkoły ponadpodstawowej, zaproponował Antoni Buchała (nauczyciel języka polskiego, wicedyrektor w LO w Libiążu, autor publikacji w czasopismach oświatowych). Omówił on najważniejsze treści *Nadberezyńców* Floriana Czarnyszewicza, wskazując walory poznawcze i formalne tej książki.

Ucztą dla miłośników literatury była długa rozmowa z pisarzem Jackiem Dehnelem na temat literackich fascynacji i „przygód z książką”. Przybliżył on słuchaczom swój warsztat, opowiadając o sposobie tworzenia prozy i różnych pułapkach czyhających na pisarza.

Konferencja w piękny sposób podsumowała 25 lat istnienia Stowarzyszenia Nauczycieli Polonistów. Jubileusz stał się okazją do przywołania tematu języka oraz pielęgnowania i promowania kultury słowa jako wartości nadrzędnej.

Iwona Hudańska trenerka i realizatorka programów „Przyjaciele Zippiego” i „Strażnicy Uśmiechu”

Rekomendowane programy profilaktyczne wspomagające wychowanie w szkole – „Przyjaciele Zippiego”, „Strażnicy Uśmiechu” oraz „Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej”

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie we współpracy z Centrum Pozytywnej Edukacji w Warszawie oferuje nauczycielom szkół i placówek programy profilaktyki uniwersalnej i promocji zdrowia psychicznego „Przyjaciele Zippiego”, „Strażnicy Uśmiechu” oraz „Apteczka pierwszej pomocy

emocjonalnej”, które są skutecznym narzędziem wspomagania pracy wychowawczej w szkole. Właścicielem powyższych programów na terenie Polski jest dyrektor Pozytywnej Edukacji w Warszawie Elżbieta Nerwińska (www.pozytywnaeducacja.pl).

Cel, który łączy powyż-

sze programy, to wyposażenie dzieci młodszych w kompetencje radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, umiejętność rozpoznawania emocji, panowania nad nimi oraz wyboru sposobu wyrażania emocji bez naruszania praw innych.

Uczniowie uczestniczący w tych programach uczą się

rozpoznawać emocje swoje i innych, które pojawiają się w różnych interakcjach społecznych. Podczas zajęć małe dzieci budują swój poligon sposobów na poradzenie sobie z emocjami o zabarwieniu negatywnym i towarzyszącymi im nieprzyjemnymi odczuciami wynikającymi z przeżywania danej sytuacji.

A poprzez odgrywanie ról w symulowanych scenkach oraz dzielenie się sposobami radzenia sobie z trudnymi sytuacjami dokonują wyboru własnej strategii osiągnięcia dobrostanu psychicznego.

Podczas międzynarodowej konferencji pod patronatem honorowym JM Rektora PWSZ w Koninie zorganizowanej w dniach 9–11.04.2018 r. przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Koninie pod hasłem „II Festiwal Edukacji, Terapii i Nauki” oraz konferencji pod patronatem honorowym Starosty Konińskiego pt. „Różne oblicza pomocy psychologiczno-pedagogicznej w środowisku lokalnym”, realizatorem której w dniu 17.04.2018 r. była Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ślesinie, zaprezentowałam powyższe programy w celu upowszechnienia ich idei i zachęcania do ich wdrożenia w szkołach i placówkach. Poniżej informacje o rekomendowanych programach profilaktycznych.

PRZYJACIELE ZIPPIEGO

Właścicielem programu „Przyjaciele Zippiego” jest angielska fundacja „Partnership for Children”. W Polsce, na podstawie podpisanej umowy licencyjnej, od 1 czerwca 2010 roku wyłącznym przedstawicielem PFC upoważnionym do upowszechniania programu jest Centrum Pozytywnej Edukacji.

Program „Przyjaciele Zippiego” został uznany przez Unię Europejską za przykład dobrej praktyki w zakresie

promocji zdrowia psychicznego. Więcej na ten temat można przeczytać w biuletynie *Good Practices for Mental Health at work, in schools, and prevention of depression and suicide* (Dobre praktyki dla zdrowia psychicznego w pracy i w szkołach oraz działania na rzecz zapobiegania depresji i samobójstwom) dostępnym na stronie <https://pozytywnaeducacja.pl>.

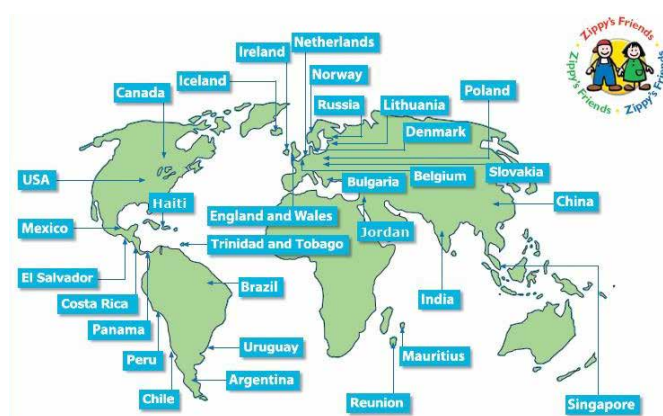
Program „Przyjaciele Zippiego” to międzynarodowy program profilaktyki uniwersalnej i zdrowia psychicznego przeznaczony do realizacji w przedszkolach i szkołach podstawowych z dziećmi w wieku 5–9 lat. Wdrażany jest w licznych szkołach i przedszkolach na świecie.

Założeniem programu jest to, że jeśli nauczymy małe dzieci radzenia sobie z trudnościami, problemami i wyzwaniem, to będą oni wykorzystywać te umiejęt-

ści teraz i w przyszłości. Wartość treści programowych realizowana podczas zajęć warsztatowych z dziećmi nakierowana jest na budowanie zaplecza umiejętności, które służyć mają zachowaniu jak najdłuższego dobrostanu psychicznego – między innymi poprzez wzmacnianie kompetencji i mocnych stron, wiary w siebie oraz poczucia własnej wartości. Zdrowie psychiczne oznacza dobre samopoczucie, radość i chęć zabawy, dobre relacje z innymi, zadowolenie i otwartość, ciekawość, chęć uczenia się i poznawania świata.

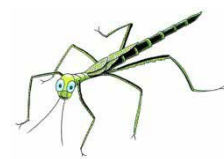
Program składa się z 6 części:

1. UCZUCIA
2. KOMUNIKACJA
3. PRZYJAŹŃ
4. ROZWIĄZYWANIE KONFLIKTÓW
5. PRZEŻYWANIE ZMIANY I STRATY
6. RADZENIE SOBIE Z TRUDNOŚCIAMI

Źródło: Materiały szkoleniowe programu „Przyjaciele Zippiego”

Każda część zawiera opowiadanie o przygodach grupy przyjaciół i patyczaka Zippiego.

Dzieci, uczestnicząc w zajęciach, uczą się m.in.:

- Jak rozpoznawać uczucia i je wyrażać
- Jak prosić o pomoc i pomagać innym
- Jak nawiązywać i utrzymywać przyjaźń
- Jak rozwiązywać konflikty
- Jak radzić sobie ze zmianą i stratą
- Jak adaptować się do nowych sytuacji

W programie główny nacisk położony jest na strategię radzenia sobie, które angażują zdolności dzieci w pomaganiu i wspieranie innych. To kontrastuje z indywidualistycznym podejściem innych programów, które stawiają indywidualne kompetencje ponad zaangażowanie we wspólnotę. Program „Przyjaciele Zippiego” podkreśla wagę wykorzystywania i dawania wsparcia społecznego. Dzieci uczą się, że zawsze można zrobić coś, co pomoże rozwiązać problem lub pozwoli nam poczuć się lepiej – nie krzywdząc innych. Ponieważ dzieci same wymyślają rozwiązania – dajemy im poczucie kompetencji (*Ja umiem, ja potrafię!*).

Na prośbę fundacji „Partnership for Children” Brian L.

Mishara – dyrektor Centrum Badań i Interwencji dotyczących samobójstw i eutanazji, profesor Wydziału Psychologii na Uniwersytecie Quebec w Montrealu oraz Mette Ystgaard – profesor w Instytucie Badań nad profilaktyką samobójstw na Uniwersytecie w Oslo przeprowadzili ewaluację programu „Przyjaciele Zippięgo”. Rezultaty badań podkreślały wartość programu i były następujące.

Nauczyciele zaobserwowali:

- na początku wdrażania programu dzieci były zdziwione, że można mówić o uczuciach,
- zaczęły wypowiadać się dzieci nieśmiało,
- dzieci – rozmawiając w grupie o stracie, śmierci – zrozumiały, że płacz po stracie nie jest czymś złym,
- uczestnicy czekali na zajęcia, pytali o kolejne spotkania,
- zmniejszyła się ilość konfliktów w grupie,
- zmieniły się sposoby rozwiązywania konfliktów na bardziej konstruktywne,
- poprawiły się relacje w grupie.

Irlandia – wyniki ewaluacji:

- u dzieci nastąpiła znacząca poprawa umiejętności związanych z funkcjonowaniem emocjonalnym (samoświadomość, regulacja emocji, motywacja, empatia),
- nastąpiła redukcja nadaktywności,
- rozwinęła się umiejętność radzenia sobie z sytuacjami trudnymi,
- wzrost tych umiejętności dzieci spowodował ich lepsze funkcjonowanie w klasie, w relacjach z innymi i w roli ucznia,
- dzieci rano były bardziej radosne,
- łatwiej się adaptowały w nowej szkole,
- znalazły więcej nowych przyjaciół,

- używały bardziej odpowiednich strategii radzenia sobie z trudnościami,
- chłopcy przystosowywali się łatwiej do wymogów szkolnych,
- o wiele szybciej pomagali innym radzić sobie z trudnościami,
- 90% nauczycieli zaobserwowało poprawę umiejętności społecznych, komunikacji werbalnej, regulacji emocjonalnej oraz poprawę relacji w grupie,
- nauczyciele zaobserwowali wpływ programu na osiągnięcia szkolne uczniów,
- program wyposażył nauczycieli w zasoby, dzięki którym mogli oni efektywniej wspierać dzieci w sytuacjach trudnych i poprawił ich relacje z dziećmi.

Przedszkole, zerówka na Litwie – rezultaty:

- dzieci rano były bardziej radosne,
- łatwiej się adaptowały w nowej szkole,
- znalazły więcej nowych przyjaciół,
- używały bardziej odpowiednich strategii radzenia sobie z trudnościami,
- chłopcy przystosowywali się łatwiej do wymogów szkolnych,
- dzieci o wiele szybciej pomagały innym radzić sobie trudnościami,
- miały mniej problemów.

Na Litwie ewaluacja programu przeprowadzona została po 9 latach.

- 314 dzieci wzięło udział w programie w latach 2000–2001,
- 82 nastolatków wzięło udział w badaniu. Wypełnione ankiety odesłały 73 osoby,
- 81% badanych pamiętało swój udział w programie,
- 68% osób biorących udział w badaniu deklaruje, że udział w progra-

mie pomógł im radzić sobie z trudnościami życia codziennego,

- 79% badanych uważa, że program jest przydatny dla małych dzieci.

STRAŻNICY UŚMIECHU

Autorką programu profilaktycznego o zasięgu międzynarodowym „Strażnicy Uśmiechu” jest **Nada Ignjatović-Savić**. Współrealizowała ona liczne projekty badawcze z zakresu rozwoju osobistego stosunków międzyludzkich. Kierowała kilkoma projektami wspieranymi przez UNICEF. Była koordynatorem Światowej Organizacji Porozumienia Bez Przemocy na terenie krajów byłej Jugosławii. Od uzyskania certyfikatu „Porozumienia Bez Przemocy” w 1993 roku prowadziła liczne szkolenia dotyczące upowszechniania tej metody w kraju i za granicą (w Polsce od 2004 roku). Była współzałożycielką i dyrektorem Stowarzyszenia Komunikacji bez Przemocy „Strażnicy Uśmiechu” skoncentrowanego głównie na rozwoju świadomości indywidualnej i grupowej, przebudowie praktyki oświatowej i przemianach społecznych w Serbii. W Polsce – zaproszona w 2004 r.

przez CMPPP – prowadziła warsztaty do 2011 r. Zmarła 20 lipca 2011 r.

Nada Ignjatović-Savić do opracowania programu „Strażnicy Uśmiechu” wykorzystwała założenia teorii rozwoju Lwa Wygotskiego oraz założenia „Porozumienia bez przemocy” Marshalla Rosenberga.

Lew Wygotski (1896–1934) – rosyjski psycholog-myśliciel nazywany „Mozartem psychologii” dokonał przełomu w badaniu psychologii rozwojowej. Jego teoria kulturowo-historyczna wyzwołała eksplozję zainteresowania Rosją i stała się inspiracją dla wielu oryginalnych badań innych psychologów.

- Wygotski wierzył, że dialog jest podstawową formą poznawania świata/uczenia się, że prawdziwa edukacja nie polega na samym przyswojeniu określonej wiedzy lub umiejętności – polega na rozwoju umiejętności dzieci do uczenia się, czyli ich zdolności do jasnego i kreatywnego myślenia, planowania i realizowania swoich planów oraz komunikowania swojego zrozumienia na wiele sposobów.

- Zawołasz dziecko i zaproponujesz mu wykonanie ćwiczenia, musisz pobudzić zainteresowanie dziecka tak, by było gotowe do jego wykonania i by chciało z całych sił wykonać je samodzielnie; nauczyciel ma za zadanie wyłącznie kierować i nadzorować, by dziecko nie zeszło z wytyczonej drogi.

- Podczas zabawy dzieci osiągają największe sukcesy. To właśnie te osiągnięcia będą stanowiły podstawę działań i moralności młodego człowieka. Najważniejsze w zabawie jest to, że powstają nowe relacje... pomiędzy sytuacjami

wymyślonymi a sytuacjami rzeczywistymi.

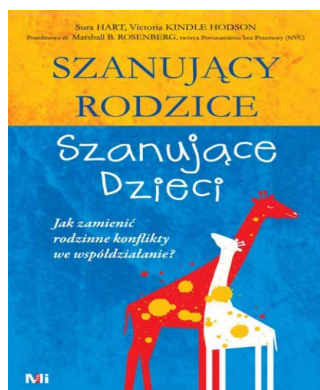
- Rozmyślanie „stwarza” przestrzeń dla nowego myślenia i wyobraźni. Jest to napędowa siła świadomości.

Doktor Marshall Rosenberg był doktorem psychologii światowej sławy, działaczem na rzecz pokoju i założycielem Ośrodka Porozumienia Bez Przemocy (www.cnvc.org). Wychowany w niespokojnej dzielnicy Detroit, jako chłopiec doznał wiele krzywdy ze względu na pochodzenie, szukał i znalazł przyczynę przemocy – za kluczową uznał rolę języka i sposób, w jaki się posługujemy słowami. Zmarł 7 lutego 2015 r.

Marshall Rosenberg zdefiniował pewną szczególną postawę wobec porozumiewania się (mówienia i słuchania), co umożliwia nawiązanie kontaktu z samym sobą i z innymi – przywraca naszą wrodzoną postawę porozumienia współczującego.

- Często używamy słów, które ranią, które boją zarówno nas samych, jak i innych.
- Ogromnie ważne jest słuchanie, uświadomienie sobie własnych spostrzeżeń, uczuć i potrzeb, a także potrzeb innych ludzi.

Program „Strażnicy Uśmiechu” kierowany jest do uczniów w wieku 5–10 lat (cz. 1) i 10–15 lat (cz. 2) /32 warsztaty/. Dzieci, uczestnicząc w zajęciach, uczą się:

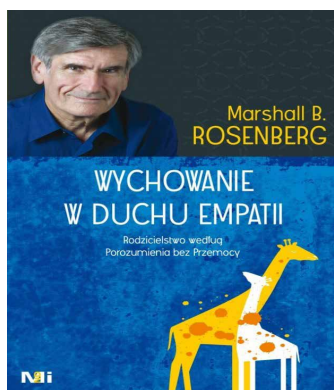
- rozpoznawać i wyrażać swoje uczucia,
- rozwiązywać konflikty w sposób konstruktywny,
- budować poczucie własnej wartości,
- nawiązywać pozytywne relacje z rówieśnikami.

Korzyści wynikające ze stosowania metody „Porozumienie bez Przemocy” (PbP) sformułowane przez Marshalla Rosenberga.

- Dzięki PbP pozbywamy się starych nawyków, które w wyniku krytycznych ocen kazały nam się bronić, wycofywać lub atakować (jak np. nawyk siedzenia).
- Celem PbP nie jest zmienianie ludzi i ich zachowań, aby wszystko było tak, jak my chcemy.
- Celem PbP jest budowanie związków, relacji opartych na uczciwości i empatii, co prowadzi do zaspokojenia potrzeb wszystkich ludzi.

Zajęcia prowadzone w atmosferze zabawy pomagają dzieciom:

- osiągnąć emocjonalną stabilizację,
- rozwijać zdolności przezwycięzania trudnych stanów emocjonalnych,
- wyrażać własne zdanie,
- dowiedzieć się czegoś nowego o sobie,
- doskonalić umiejętności porozumiewania się z ludźmi,
- budować zaufanie w stosunku do siebie i innych,
- rozwijać poczucie własnej wartości,

- umacniać i zawiązywać nowe przyjaźnie,
- nauczyć się lepiej rozumieć i szanować siebie i innych.

Program „Strażnicy Uśmiechu” rozwija inteligencję emocjonalną, niweluje zachowania agresywne i przemoc w środowisku szkolnym.

APTECZKA PIERWSZEJ POMOCY EMOCJONALNEJ

Autorkami programu są Elżbieta Nerwińska i Sylwia Wierchowska. Celem programu jest rozwijanie w dzieciach podstawowych umiejętności społecznych i emocjonalnych oraz przygotowanie do radzenia sobie z trudnościami. Program oparty jest na wskazówkach dla zdrowia psychicznego, koncepcji Mindfulness (uważnej obecności) Jona Kabata Zina oraz koncepcji psychologii pozytywnej Martina E. P. Seligmmana. Przyjęto, że optymizmu można się nauczyć, a postawa optymizmu może prowadzić do szczęśliwego i satysfakcjonującego życia.

Program:

- Rozwija umiejętności życiowe (społeczne i emocjonalne)
- Uczy optymizmu i pozytywnego myślenia
- Wzmacniania odporność na stres i wiarę w siebie
- Kształtuje postawy (charakteru) w odwołaniu do

zdrowia i wartości
Zagadnienia realizowane w programie:

1. Apteczka skarbów – jak leczyć rany duszy?
2. Optymizm – myśl pozytywnie, wtedy jest łatwiej!
3. Przyjaźń – okazuj miłość i przyjaźń!
4. Kreatywność – ucz się całe życie, odkrywaj i wzmacniaj swoje talenty!
5. Wytrwałość – nie poddawaj się, sukces w życiu to bieg na długi dystans!
6. Zdrowie fizyczne – dbaj o zdrowie i ćwicz codziennie – to poprawia samopoczucie!
7. Szczerłość – nie komplikuj niepotrzebnie swoje go życia!
8. Zyczliwość – próbuj zrozumieć i wspierać innych!
9. Wdzięczność – okazuj wdzięczność za wszystko, co cię spotyka!
10. Marzenia – wyznaczaj sobie cele i snuj marzenia!

Omówione programy profilaktyki uniwersalnej i zdrowia psychicznego są gotowymi narzędziami do wykorzystania w pracy z dziećmi. Kierowane są do osób, którym leży na sercu procesowe wsparcie swoich podopiecznych, a nie tylko incydentalne reagowanie na pojawiające się trudności. W trakcie programu dzieci nabywają kompetencje, które pozwolą im w życiu dorosłym radzić sobie z trudnościami dnia codziennego. Programy „Przyjaciele Zippiego”, „Strażnicy Uśmiechu” oraz „Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej” są dla nauczycieli doskonałym materiałem dydaktycznym do wykorzystania w pracy podczas spotkań z dziećmi – począwszy od wieku przedszkolnego (5–6 lat) po uczniów w wieku wczesnej adolescencji (12–15 lat).

Aldona Olesiak nauczyciel konsultant CDN w Koninie
 Fot. Katarzyna Stryjek i Wiesław Pietrzak

O realizacji projektu „Letnia Akademia Mediacji Szkolnej i Rówieśniczej”

Podczas wakacyjnego wypoczynku 80 młodych ludzi z Wielkopolski w wieku 11–17 lat wzięło udział w dwóch edycjach projektu „Letnia Akademia Mediacji Szkolnej i Rówieśniczej”. Ce-

ności szkolnej, zwiększenie udziału młodzieży w życiu szkoły oraz poprawę relacji międzyludzkich w swoim środowisku.

Warto podkreślić, że kompleksowo

we rozwiązania w zakresie mediacji szkolnej i rówieśniczej, jak do tej pory, realizowane są tylko w dwóch województwach w Polsce, tj. wielkopolskim i pomorskim.

lem letnich akademii jest przygotowanie nowych grup mediatorów, którzy z kolei zainicjują w swoim środowisku nowe podejście do rozwiązywania problemów, konfliktów poprzez dialog i rozmowę. Nad realizacją projektu czuwały dwie instytucje: Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie oraz Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego. Za część merytoryczną odpowiedzialne było Polskie Centrum Mediacji oddział Trójmiasto. Warsztaty odbyły się w dwóch ośrodkach szkoleniowych – w Łądzie i Gołuchowie.

Mediacja rówieśnicza jest metodą rozwiązywania konfliktów wśród dzieci i młodzieży na terenie szkoły, placówki opiekuńczo-wychowawczej lub resocjalizacyjnej, w obecności mediatora rówieśnika.

W ramach projektu młodzież miała możliwość nabycia umiejętności pozytywnego komunikowania się i rozwiązywania konfliktów przy użyciu technik mediacyjnych. Młodzi mediatorzy jako ambasadorzy zmian mają w przyszłości wpłynąć na poprawę atmosfery w szkole przez zmniejszenie poziomu napięcia i wrogości między członkami społecz-

Lidia Kantek nauczyciel konsultant CDN w Koninie
Fot. **Aneta Karmowska**

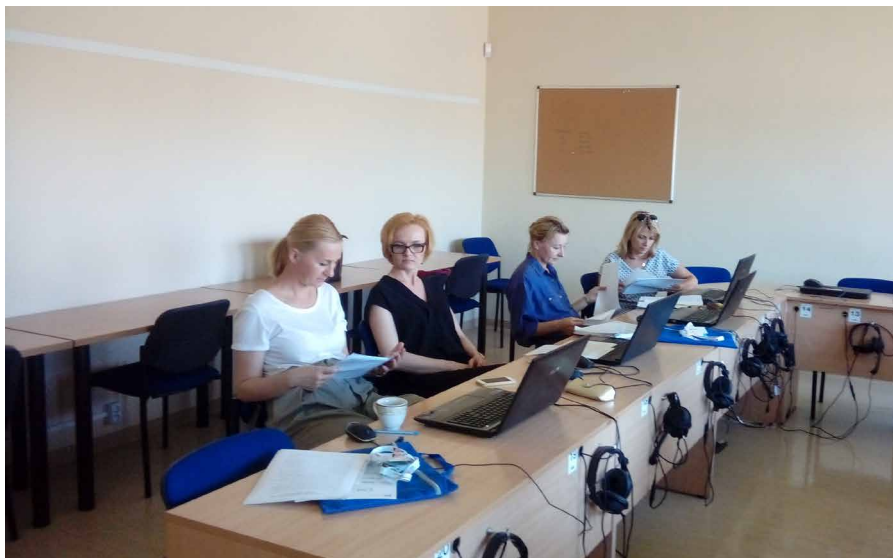
Szkolenia z zakresu doradztwa zawodowego w CDN w Koninie

Zyjemy w świecie ciągłych zmian. Prawdopodobnie wiele dzieci, które obecnie uczą się w szkole podstawowej, będzie pracowało w zawodach, które jeszcze nie istnieją. Czasy, w których absolwent wyższej uczelni pedagogicznej rozpoczynał pracę w szkole i z tej samej szkoły odchodził na emeryturę, dawno minęły.

Każdy człowiek powinien mieć szansę, aby w przyszłości wykonywać pracę nie tylko taką, jaką lubi, ale też taką, do której ma predyspozycje, w której może pokazać swoje mocne strony. Zacytujmy Piotra Voelkela: „kluczową rzeczą jest to, aby odkryć własne pasje, talenty, własny potencjał i zacząć inwestować właśnie w ten obszar”. Dlatego celami ogólnymi kształcenia w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkole są cele, które kładą nacisk przede wszystkim na samopoznanie uczniów i przygotowanie ich do podjęcia trafnych decyzji edukacyjno-zawodowych.

Od 1 września 2017 r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2017 r., poz. 1575), dlatego – wychodząc naprzeciw nauczycielom realizującym zadania doradców zawodowych – Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie zorganizowało 4 szkolenia pn. „Doradztwo zawodowe – szkolenie doskonalące”, których celem było:

- doskonalenie umiejętności niezbędnych do prowadzenia doradztwa w szkole dla uczniów pełnosprawnych i niepełnosprawnych klas III technikum w zakresie planowania kariery zawodowej i wejścia na rynek pracy,
- poszerzenie wiedzy z zakresu informacji zawodowej dotyczącej kształcenia i rynku pracy,
- doskonalenie umiejętności w zakresie prowadzenia indywidualnego i grupowego poradnictwa zawodowego,
- doskonalenie umiejętności w zakresie tworzenia nowoczesnych dokumentów aplikacyjnych,
- doskonalenie wiedzy i kompeten-

cji niezbędnych do diagnozowania i identyfikacji indywidualnych potrzeb uczniów i aktywizacji zawodowej.

Większość uczestników brała także udział w kolejnych 2 szkoleniach pn. „Doradztwo zawodowe – mentoring i efektywne doradztwo”, których celem było:

- poznanie elementów rozmowy efektywnej, analiza przypadku, celowość zadawania pytań,
- poznanie efektywnych, coachingowych metod pracy w obszarze zawodowym z młodzieżą,
- zdobycie wiedzy i praktycznych umiejętności w zakresie prowa-

żenia coachingu w pracy doradcy zawodowego z młodzieżą.

Wszystkie szkolenia zorganizowano w ramach projektu „Kadry przyszłości – tworzenie systemu edukacji ponadgimnazjalnej w K OSI zgodnie z potrzebami rynku” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Uczestnikami szkoleń byli nauczyciele z konińskich szkół ponadpodstawowych. Szkolenia prowadziła pani Aneta Karmowska, która jest doradcą zawodowym, trenerem w projektach EFS, a także współpracuje z ORE w realizacji projektów związanych z doradztwem zawodowym i kształceniem zawodowym.

Ewa Lesień nauczyciel bibliotekarz Zespołu Szkół Górniczo-Energetycznych w Koninie

Szkoła/biblioteka dobrych praktyk

„Kiedy wydaje się, że wszystko się skończyło, wtedy dopiero wszystko się zaczyna” – napisał poeta Jan Twardowski. I kiedy tyle mówi się o spadku czytelnictwa, o braku zainteresowania książką, biblioteki szkolne udowadniają, że wcale tak być nie musi. A działania podejmowane przez bibliotekarzy spotykają się z żywym zainteresowaniem szkolnej społeczności. Tak jest w przypadku biblioteki szkolnej Zespołu Szkół Górniczo-Energetycznych w Koninie.

Oto fakty – kilka imprez czytelniczych z ostatnich lat. Biblioteka zainspirowana Rokiem Sienkiewicza w 2016 przygotowała szkolną imprezę czytelniczą „Quo vadis – na bis Narodowego Czytania” – do udziału w niej włączyła się cała społeczność szkolna: młodzież, nauczyciele oraz rodzice. Wspólne czytanie powieści przez dyrektora szkoły, przedstawicieli Samorządu Uczniowskiego, Rady Rodziców, uczniów i nauczycieli we wszystkich klasach, wystawy książek i plakatów, „zdjęcie z Sienkiewiczem”, zabawy konkursowe – to tylko niektóre działania, w których uczniowie chętnie brali udział.

W bibliotece, podobnie jak w całej szkole, realizowa-

ne są innowacje pedagogiczne. Innowacja pod hasłem „Wokół poezji współczesnej – slam poetycki” realizowana była w bibliotece przez dwa lata. Udział w niej wzięło 20 klas. Uczniowie mieli okazję zapoznać się z nowatorską formą słuchania wierszy znanych poetów, ale też mieli możliwość wygłaszania własnych tekstów, formułowania opinii o wierszach – w sytuacji, gdzie nie są pod presją oceniania.

Inną okazją do spotkania z książką są od kilku lat organizowane święta książki – to Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich oraz Tydzień Bibliotek. Wśród różnorodnych działań przygotowywanych z tych okazji jest akcja „5 minut dla książki”, która co roku 23 kwietnia o godzinie 12.00 jednoczy całą szkołę. To właśnie wtedy we wszystkich klasach jest czytany fragment wybranej książki. Tegoroczną inspiracją był Rok Zbigniewa Herberta, dlatego też czytano jego zbiór esejów „Barbaryńca w ogrodzie”.

Dużym zainteresowaniem cieszą się sesje fotograficzne z książką. W roku 2017 jednocześnie sfotografowało się sześć klas – tworząc napis „CZYTAM”.

Zarówno szkoła, jak i biblioteka mocno współpracują ze środowiskiem lokalnym.

Biblioteka promuje działania Miejskiej Biblioteki Publicznej, która organizuje spotkania z pisarzami. W ramach takich działań uczniowie Zespołu Szkół Górniczo-Energetycznych uczestniczyli w spotkaniach z Katarzyną Bondą, Olgą Tokarczuk, Andrzejem Pilipiukiem, Józefem Henem i Januszem Leonem Wiśniewskim. Ten ostatni był również w roku 2012 gościem Zespołu Szkół Górniczo-Energetycznych.

W bibliotece obserwuje się przyrost liczby uczniów, która czyta książki niebędące w kanonie lektur szkolnych. Duże możliwości w wyborze

ponad 500 nowości książkowych. Temu przedsięwzięciu towarzyszyły różne imprezy czytelnicze, wśród nich akcja pod patronatem dyrektora szkoły pana Janusza Kamińskiego pn. „Wypożycz książkę na święta” – akcja przyniosła rekordową liczbę wypożyczeń książek zakupionych w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa.

Realizacja i powodzenie tych wszystkich działań jest możliwe nie tylko ze względu na pomysłowość i zaangażowanie bibliotekarek Zespołu Szkół Górniczo-Energetycznych, ale i życzliwość Dyrekcji szkoły, wsparcie nauczycieli oraz udział uczniów, do których są adresowane wszystkie te działania. Na efekty warto czekać.

Niewątpliwym sukcesem okazało się też napisanie i wydanie książki przez

takich książek dało uczestnictwo biblioteki w Narodowym Programie Rozwoju Czytelnictwa. W ramach funduszy otrzymanych z programu zakupiono do biblioteki

absolwenta szkoły Dawida Kubiaka. O swojej książce zatytułowanej *Bo ja jestem* opowiadał na spotkaniu z uczniami szkoły.

Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich
23 kwietnia 2017
Happening "CZYTAM" w ZSGE

Katarzyna Roszak-Markowska polonistka Szkoły Podstawowej w Starym Mieście

Sukces gimnazjalistów na Uniwersytecie Jagiellońskim

Gimnazjaliści ze Starego Miasta, Filip Olejniczak i Igor Szymoniak, zostali zwycięzcami ogólnopolskiego „Konkursu na komentarz” zorganizowanego przez Uniwersytet Jagielloński w Krakowie. Laureaci poza nagrodą otrzymali zastrzyk energii w postaci magicznego spaceru literackiego po Krakowie. Że padał deszcz? Kto zna „Bracką” Turnaua, wie, że gdy w tym mieście „z góry na dół kałuże przepływają po sznurze”, co najwyżej „przemęczony i senny zlew przecieka kuchenny”. Człowiek daje radę...

Tego samego dnia w sali konferencyjnej Uniwersytetu Jagiellońskiego odbyły się finały trzech konkursów zorganizowanych przez Wydział Polonistyki UJ w ramach Miesiąca Języka Ojczystego. Na żywe potyczki z językiem zostało zaproszonych 42 finalistów z całego kraju. Startowali w kilku kategoriach: na gadkę, na reklamę i na komentarz. Magicznym przeżyciem był 2. etap turnieju na gadkę, czyli na monolog w języku gwarowym. Auditorium miało szansę nie tylko posłuchać zabawnych opowieści w języku mieszkańców Małopolski, ale również przyjrzeć się oryginalnym strojom. Dodatkową ucztę ufundował wszystkim przewodniczący jury (wykładowca Katedry Historii Języka i Dialektologii na UJ), który wręczając nagrody dla najlepszych gawędziarzy, śpiewał regionalne pieśni ludowe, dopasowane za każdym razem do wieku i płci laureata. Do spontanicznej akcji profesora włączyła się aktywnie połowa publiczności (górale), a druga połowa („niegórale”) słu-

chała z gęsią skórką obcych sobie dotąd ludzi, którzy bez problemu rozchodzili się czysto(!) na głosy. Majstersztyk! Błysk w oczach naszego gimnazjalisty Filipa Olejniczaka – również ucznia szkoły muzycznej w Koninie – mówił więcej, niż można wyrazić słowami.

Jako ostatni został rozstrzygnięty konkurs na komentarz polegający na nagraniu filmu z kilkuminutową wypowiedzią o charakterze opiniotwórczym na temat bieżącego wydarzenia sportowego, kulturalnego lub związanego ze światem mody. Spośród nadesłanych realizacji komisja wybrała trzy najlepsze i zaprosiła ich twórców na Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, gdzie odbył się etap finałowy turnieju. Podczas prezentacji uczniowie mieli za zadanie przedstawić na żywo nagrany wcześniej materiał dziennikarski. Sporym utrudnieniem było to, że młodzi komentatorzy przemawiali do publiczności na tle swojego filmu z wyłączonym dźwiękiem, starając się zsynchronizować tekst wy-

głaszany z pamięci(!) z dynamicznym obrazem emitowanym na ekranie.

Jury oceniające wystąpienia brało pod uwagę m.in. sposób wygłoszenia opinii oraz oryginalność podejścia do tematu. Filip i Igor, podopieczni p. Katarzyny Roszak-Markowskiej, okazali się bezkonkurencyjni w komentowaniu na żywo i zdobyli nagrodę główną. Przewodniczący komisji, prof. Kazimierz Sikora (wykładowca na Wydziale Polonistyki UJ w Krakowie), wręczając nagrodę laureatom „Konkursu na komentarz”, podkreślił kunszt telewizyjny i oratorski gimnazjalistów ze Starego Miasta.

Po rozdaniu nagród chłopaki wraz z innymi laureatami wyruszyli w miasto szlakiem pisarzy. Przekonali się, że nie bez powodu siedziba królów uzyskała w 2013 r. zaszczytny tytuł Miasta Literatury UNESCO (jako drugie nieanglojęzyczne miasto na świecie). Spaceru literackie to cykl tematycznych przechadzek po Krakowie realizowany przez operatora programu Kraków Miasto Literatury

UNESCO. Co miesiąc chętni odkrywają ślady znanych i mniej znanych pisarzy, epok i nurtów literackich. Laureaci konkursu mieli okazję zobaczyć miejsca, w których przebywali m.in. Miłosz, Lem i Szymborska.

Zwieńczeniem inspirującej trasy była wizyta w Kamienicy Szolajskich, gdzie znajduje się kultowa „Szuflada Szymborskiej”. Kilka wyremontowanych pomieszczeń w zabytkowym budynku zostało przekazanych na urządzenie wystawy zbiorów poetki, w tym wyklejanek, bibelotów, książek i innych przedmiotów z jej mieszkania – ze słynną komodą oraz kanapą na czele. Innymi słowy: zwiedzający mieli niepowtarzalną okazję pogrzebać w szufladach noblistki, w których trzymała kolekcję zapalniczek i inne drobiazgi. Mało tego, można było sobie wygodnie usiąść na kanapie Szymborskiej, wykręcić numer w aparacie stacjonarnym i posłuchać przez telefon głosu... autorki *Nic dwa razy*. Prawda: „Nic dwa razy się nie zdarza”...

Renata Andrzejewska *nauczyciel bibliotekarz Szkoły Podstawowej w Morzyczynie*

Dzień Patrona w Szkole Podstawowej im. Biskupa Romana Andrzejewskiego w Morzyczynie

Dzień Patrona to święto obchodzone uroczystość w wielu szkołach. Szkoła Podstawowa im. Biskupa Romana Andrzejewskiego w Morzyczynie święto to po raz pierwszy obchodziła 22 maja 2018 r. Wybór Dnia Patrona nie jest przypadkowy, ponieważ odnosi się do rocznicy święceń kapłańskich biskupa: 21 maja 1961 r. Roman Andrzejewski otrzymał święcenia kapłańskie w Katedrze we Włocławku. W bieżącym roku przypadła pierwsza rocznica nadania naszej szkole imienia Biskupa Romana Andrzejewskiego – 23 maja 2017 r. szkoła oficjalnie otrzymała imię swojego absolwenta. Obecna wystawa zdjęć przypominała ten ważny moment w życiu szkolnej społeczności: poświęcenie sztandaru przez biskupa Wiesława Meringa, odsłonięcie tablicy z nazwą szkoły oraz poświęcenie popiersia, które znajduje się w holu szkoły.

Dziś Dzień Patrona jest dla nas chwilą refleksji – jak powiedział na wstępie uroczystości dyrektor szkoły Wojciech Szczepaniak:

„W codziennej pracy łatwiej nam, mając oparcie w myślach naszego patrona, które stają się przesłaniem nowego tygodnia pracy i nauki. Uczymy się realizować jego hasła, są one dla nas materiałem badawczym”.

W części artystycznej brzmiały słowa z pism biskupa Romana – myśli, które ze względu na 100-lecie odzyskania niepodległości odwoływały się do tematu wolności ojczyzny. Bo jak mówił biskup: „jesteśmy odpowiedzialni za honor polskości, za to wszystko, co na polskość się składa, co stanowi jej treść”. Całość dopełniły wzruszające wiersze i piosenki uczniów, również o tematyce patriotycznej. Hasło „Dziedzictwo wolności jest w naszych rękach” wkomponowane w swojską, wiejską scenografię podkreślało to wszystko, co tak ważne i ukochane było w życiu biskupa Andrzejewskiego.

Kolejnym ważnym punktem uroczystości było posadzenie dębu przed szkołą, dębu otrzymanego z Sanktuarium Maryjnego w Licheńniu dla uczczenia 100-lecia

odzyskania niepodległości. Rocznicowy rys historyczny oraz symbolikę dębu przedstawił nauczyciel historii pan Marian Kominkiewicz. Dąb jest symbolem siły i potęgi, więc cieszymy się, że swoim wizerunkiem będzie wzmacniał przyszłe pokolenia naszej szkoły. Bliska temu przesłaniu jest umiłowana przez biskupa łacińska sentencja „Z nasion dęby wyrastają”. Przy okazji w tym dniu wójt gminy Wierzbinek dr Paweł Szczepankiewicz wspólnie z dyrektorem szkoły, zaproszonymi gośćmi oraz uczniami dokonali oficjalnego otwarcia siłowni.

Drugą część uroczystości wypełniły wspomnienia zaproszonych gości. Miło nam było, że w tym szcze-

gólnym dla nas dniu był z nami ksiądz dr Eugeniusz Marciniak, który wspominał biskupa Romana jako przyjaciela oraz współpracownika. Do wspomniania przyłączyli się również ksiądz Mariusz Budkiewicz, bratanica biskupa Maria Hałas, dyrektor szkoły Wojciech Szczepaniak i Wójt Gminy Wierzbinek Paweł Szczepankiewicz.

Dzień Patrona to święto całej szkolnej społeczności. Byliśmy razem, a w tym wszystkim wspierali nas rodzice. Rada Rodziców zadbała o przygotowanie poczęstunku dla wszystkich gości oraz uczniów. Uroczystość przygotowały panie Gabriela Kwiatkowska i Łucja Kominkiewicz przy wsparciu Renaty Andrzejewskiej, dekoracje opracowała Irena Jarkowska, o oprawę muzyczną zadbał Przemysław Bartczak.

Wystawa z okazji Dnia Patrona

Lidia Kantek *nauczyciel konsultant CDN w Koninie*

Ogólnopolski Konkurs Języka Angielskiego FOX 2018

Już po raz XVIII w regionie konińskim odbył się Ogólnopolski Konkurs Języka Angielskiego FOX pod patronatem naukowym Instytutu Filologii Angielskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie oraz pod honorowym patronatem Ministra Edukacji Narodowej. Ideą konkursu jest motywowanie uczniów do nauki języka angielskiego.

Konkurs przeznaczony jest dla uczniów wszystkich typów szkół i odbywa się w 5 kategoriach wiekowych: Kittens (kl. III–IV SP), Bunnies (kl. V–VI SP), Ducks (kl. I–II gimnazjum), Lions (III kl. gimnazjum, I kl. liceum), Eagles (II–III kl. szkół ponadgimnazjalnych). Udział w konkursie polega na rozwiązaniu jednorazowego testu złożonego z zadań wielokrotnego wyboru i daje uczniom możliwość sprawdzenia swoich umiejętności językowych, wiedzy językowej oraz kulturoznawczej.

Główną nagrodą w konkursie, częściowo sponzorowaną przez MM Publications, jest udział najlepszych uczestników w obozie językowym. W tym roku z regionu konińskiego na obóz, który odbędzie się w Nowej Słupi w województwie świętokrzyskim, pojedzie uczennica ze Szkoły Podstawowej Towarzystwa Salezjańskiego im. św. Dominika Savio w Koninie. Dla uczestników z wynikiem bardzo dobrymi ufundowano nagrody rzeczowe – głośniki i słuchawki Bluetooth oraz bidony. Sponsorami nagród byli:

- Pani **Elżbieta Modrzejewska** – Burmistrz Miasta Koła
- Pan **Józef Nowicki** –

Prezydent Miasta Konina

- Pan **Mariusz Zabrowski** – Burmistrz Miasta i Gminy Ślesin
- Pan **Grzegorz Matuszak** – Wójt Gminy Rzgów
- Pani **Lucyna Lenard-Woźniak** – dyrektor Młodzieżowego Domu Kultury w Koninie
- Pan **Jarosław Janowski** – dyrektor Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie

Natomiast uczniowie z wynikiem dobrym otrzymali nagrody w postaci książeczek w języku angielskim i głośników Bluetooth.

Do tegorocznej edycji konkursu zgłoszonych zostało 759 uczniów, test pisało 678 uczniów z 45 szkół. Wynik bardzo dobry uzyskało

13 uczniów, a 31 osób wynik dobry. W tym roku po raz pierwszy w szkołach, w których brało udział co najmniej 10 uczniów i nie było wyniku bardzo dobrego oraz dobrego, przyznano tytuł *Najlepszy wynik w szkole*. Dyplom z tym wynikiem otrzymało 17 uczniów.

Wszyscy nagrodzeni i wyróżnieni uczestnicy konkursu, ich opiekunowie, a także dyrektorzy szkół, rodzice, samorządowcy oraz sympatycy języka angielskiego otrzymali podziękowanie za wsparcie i pomoc w organizacji i przebiegu konkursu.

Elżbieta Szmytkowska przewodnicząca Regionalnego Komitetu Organizacyjnego konkursu Kangur w Koninie

Międzynarodowy Konkurs Matematyczny KANGUR 2018

Historia słynnego konkursu Kangur Matematyczny sięga lat siedemdziesiątych ubiegłego stulecia – jego idea pochodzi z dalekiej Australii, a zainaugurował ją światowej sławy popularyzator matematyki Peter O'Halloran. Nikt wtedy nie przypuszczał, że zyska on taką popularność wśród dzieci i młodzieży na całym świecie.

W Europie pierwsze zawody konkursu Kangur odbyły się 15 maja 1991 roku we Francji. Natychmiast stał się on popularny w całej Francji, a także w Bułgarii, Słowacji, Rumunii, na Węgrzech i kolejno w wielu innych krajach. Również Polska była jednym z pierwszych krajów, któremu matematycy francuscy zaproponowali współorganizowanie konkursu. Od lat honorowy patronat nad tą matematyczną rywalizacją pełni Sekretarz Generalny RADY EUROPY, a od czerwca 1995 r. wpisano ją do kalendarza imprez UNESCO. W 1994 roku – także z inicjatywy matematyków francuskich – powstało międzynarodowe stowarzyszenie Kangourou Sans Frontiers (Kangur Bez Granic) zrzeszające organizatorów tego konkursu ze wszystkich zainteresowanych państw. Obecnie Kangur jest najbardziej masową imprezą matematyczną na świecie. W 2018 roku brało w nim udział ponad **6 milionów** uczestników (mamy dokładne dane z roku ubiegłego: **6 102 509 uczestników z 65 krajów świata**).

Organizatorem konkursu w Polsce jest Towarzystwo Upowszechniania Wiedzy i Nauk Matematycznych pod patronatem Wydziału Matematyki i Informatyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Na terenie całego kraju działają 32 regiony, organizatorzy regionalni współpracują ze szkolnymi opiekunami konkursu; wszystko działa sprawnie: tego samego dnia o tej samej porze uczniowie przystępują do rozwiązywania zadań konkursowych.

Głównym celem konkursu Kangur jest szeroka popularyzacja matematyki i przełamanie powszechnej niechęci do tego przedmiotu. Warto podkreślić, że jest to jedyny konkurs matematyczny obejmujący tak szeroki przedział wiekowy: od klasy pierwszej szkoły podstawowej aż do maturzystów, startujących w kategoriach: Żaczek, Maluch, Beniamin, Kadet, Junior i Student). W Polsce odbyła

się w tym roku XXVII edycja konkursu z udziałem **371 338** uczestników. W regionie konińskim do konkursu zgłosiło się **4 472** uczniów ze szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Nagrodzonych zostało łącznie **493** uczestników (**2** laureatów, **44** wyniki bardzo dobre i **447** wyróżnień).

Międzynarodowy Konkurs KANGUR MATEMATYCZNY nie kończy się z dniem zawodów ani nawet z dniem uroczystego podsumowania. Organizatorzy konkursu z wszystkich krajów spotykają się, by planować kolejne jego edycje, wymieniać doświadczenia, układać zadania. Na laureatów konkursu czekają liczne, bardzo atrakcyjne nagrody. Nagrody główne to udział w międzynarodowych obozach matematyczno-rekreacyjnych w czasie wakacji oraz w wycieczkach zagranicznych. W czasie obozów realizuje się bardzo bogaty program matematyczny (różne konkursy, wykłady, warsztaty), ale także turystyczny, sportowy, kulturalny. Młodzież nawiązuje kontakty z rówieśnikami z innych krajów, co sprzyja rozwijaniu zdolności lingwistycznych. Kangurki zwiedziły podczas wycieczek i obozów większość stolic europejskich oraz wiele innych ciekawych miejsc. Można więc śmiało powiedzieć że Kangur Bez Granic zjednoczył sympatyków matematyki znacznie wcześniej niż Unia Europejska.

Podsumowanie konkursu Kangur 2018 w regionie konińskim odbyło się 18 czerwca w auli Szkoły Podstawowej Towarzystwa Salezjańskiego z Oddziałami Gimnazjalnymi w Koninie. Było bardzo uroczyste: występy artystyczne, zaproszeni goście (m.in. dyrektor Delegatury Kuratorium Oświaty w Koninie pan Arkadiusz Chmielewski, przedstawiciel Prezydenta Miasta Konina, wójtowie gmin lub ich przedstawiciele, kanclerz WSKM w Koninie pani Elżbieta Pogodska, dyrekcja i pracownicy CDN w Koninie, dyrektorzy szkół, rodzice), szkolni opiekunowie konkursu i najważniejsi – uczestnicy konkursu, którzy uzyskali tytuł laureata lub wynik bardzo dobry.

W regionie konińskim konkurs Kangur co roku przebiega

sprawnie i z rozmachem dzięki ogromnej rzeszy osób bezinteresownie zaangażowanych w jego organizację. Są to nauczyciele matematyki, szkolni organizatorzy konkursu, dyrektorzy szkół, rodzice, dyrekcja i pracownicy Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie.

Kangur Matematyczny jest konkursem samofinansującym się. Jednak co roku znajdują się instytucje i wspaniałe osoby, które wspierają rozwój młodych uzdolnionych ludzi i fundują im nagrody. W tym roku również dzięki sponsorom nagrody dla laureatów i kangurów z wynikiem bardzo dobrym były wartościowe, a fundatorami byli:

- Prezydent Miasta Konina **pan Józef Nowicki**,
- Wójt Gminy Krzymów **pan Tadeusz Jankowski**,
- Wójt Gminy Kramsk **pan Józef Drop**,
- Wójt Gminy Orchowo **pan Jacek Misztal**,
- Burmistrz Miasta i Gminy Dobra **pan Andrzej Piątkowski**,
- Wójt Gminy Koło **pan Piotr Fret**,
- Wójt Gminy Powidz **pan Jakub Gwit**,
- Wójt Gminy Brudzew **pan Cezary Krasowski**,
- Burmistrz Miasta Turku **pan Romuald Antosik**,
- Burmistrz Miasta i Gminy Kleczew **pan Marek Wesolowski**,
- Wójt Gminy Strzałkowo **pan Dariusz Grzywiński**.

Regionalny Komitet Organizacyjny konkursu Kangur przy Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie tworzyli: Elżbieta Szmytkowska (przewodnicząca), Piotr Gołdyn, Elżbieta Woźniak, Marek Rogala.

Uczestnicy spotkania w auli Szkoły Podstawowej Towarzystwa Salezjańskiego w Koninie

Grażyna Frydrychowicz *nauczyciel konsultant CDN w Koninie*

REGION W WEEKEND (22)

Kruszwica – perła nad legendarnym Gopłem

Położenie

Kruszwica – miasteczko owiane legendą i mitem położone w zachodniej części Kujaw nad baśniowym Jeziorem Gopło (tędy to przebiegał szlak handlowy zwany „bursztynowym”, wiodący z południa, znad Adriatyku na północ, do Bałtyku, którego fundamentem były bogactwa naszej ziemi – bursztyn i sól).

Gmina Kruszwica

Jeziorek Gopło należy do najbardziej znanych zbiorników naturalnych w Polsce – największe jezioro Pojezierza Wielkopolsko-Kujawskiego i dziewiąte pod względem wielkości jezioro w Polsce.

Gopło to płytkie, polodowcowe jezioro przepływowe, położone w tzw. rynn timer gopłańskiej, posiadające urozmaiconą linię brzegową. W przeszłości jezioro zajmowało znacznie większy areal, a jego rozlewisko przypominało morze, stąd nazywane było Mare Polonorum, tj. Mordem Polaków.

Walory przyrodnicze (malownicze krajobrazy, bogaty świat fauny i flory) oraz historyczne (owiane tajemnicą zabłytki) w połączeniu z legendarną przeszłością Kruszwicy (legends: o królu Popielu, królowej Goplanie i Piaście Kołodziejcu) to dostateczne motywy, by zawitać do grodu Popieła.

Historia

Kruszwica jest trwale związana z początkami państwowości polskiej. Przewodzone na ziemiach nadgopłańskich badania archeologiczne odsłaniają ich dzieje, dowodząc istnienia wokół Jeziora Gopło bogatej i nieprzerwanej tradycji osadniczej. Najstarsze ślady osadnictwa na terenie dzisiejszej Kruszwicy sięga-

ją epoki kamienia (ok. 10 000 r. p.n.e.). Intensyfikacja osadnictwa nastąpiła w okresie epoki brązu, w związku z ekspansją ludności łuzycyckiej. We wczesnej epoce żelaza (ok. 500–400 r. p.n.e.) na goplanej wyspie (dzisiejszym Półwyspie Rzepowskim) łuzycanie zbudowali warowny gród, będący centralnym punktem dużego zespołu osadniczego. Wkrótce gród spalono, a jego mieszkańcy zginęli w wyniku najazdu koczowniczych plemion scytyjskich. W pierwszych wiekach naszej ery przez tereny Nadgopla na linii Włostowo–Lachmirowice–Łagiewniki przebiegał „szlak bursztynowy” – jedna z najważniejszych dróg handlowych starożytnego świata, wiodąca z Cesarstwa Rzymskiego w głąb Europy.

Kruszwica była nie tylko ważnym punktem komunikacyjnym i strategicznym, ale też prężnym ośrodkiem gospodarczym (urodzajne gleby, jezioro zasobne w ryby, solanki). Najstarsze ślady wczesnośredniowiecznego osadnictwa odnotowano na przełomie VI i VII wieku na zachodnim brzegu Gopła. Przypuszcza się, że w VIII i IX wieku gród kruszwicki był ośrodkiem plemienia Goplan, lecz w pierwszej połowie X wieku terytorium Goplan znalazło się w kręgu dominacji państwa Polan i weszło w jego skład. Jak głosi jedna z legend, w Kruszwicy znalazł schronienie pozbawiony władzy, okrutny Popiel. Po jego śmierci rządy objął ubogi Piast – twórca nowej dynastii.

Wraz z rozwojem młodego państwa nasiliło się znaczenie Kruszwicy. Druga połowa X wieku i całe XI stulecie to okres największej w dziejach świetności kruszwickiego grodu, który stał się wówczas jedną ze stolic pierwszych Piastów i ulubioną ich rezydencją. W tym czasie Kruszwica była również siedzibą biskupstwa. Długotrwała tradycja osadnictwa i wysoki poziom cywilizacyjnego rozwoju pozwoliły Kruszwicy pełnić ważną funkcję polityczną i administracyjną, a korzystne położenie przy węźle dróg umożliwiło Piastom chrystianizację pogańskiego Pomorza. Jednakże rodzinna waśń, jaka miała miejsce w 1096 roku pomiędzy księciem Zbigniewem a Władysławem Hermanem osłabiła Kruszwicę, ale nie zdołała zahamować jej dalszego rozwoju. Wiodącą gałęzią gospodarki było hutnictwo szkła i wytwarzanie szklanej ceramiki. Na za-

Jezioro Gopło

Kruszwica – panorama wzgórza zamkowego

chodnim brzegu Jeziora Gopło warzono sól z miejscowych źródeł solankowych.

Krytycznym momentem wyznaczającym koniec rozkwitu średniowiecznej Kruszwicy był rok 1271, kiedy to na rozkaz Bolesława Pobożnego spalono gród. Dopiero rządy Kazimierza Wielkiego zapoczątkowały nowy okres pomyślności Kruszwicy. Około połowy XIV wieku z fundacji króla w miejscu starego grodu zbudowano murowany zamek. Ta gotycka budowla, będąc strategicznym punktem na pograniczu polsko-krzyżackim, była również siedzibą kasztelanii i starostwa. W 1422 roku król Władysław Jagiełło nadał Kruszwicy miejskie prawa magdeburskie. Jednak Kruszwica nawiedzana pożarami i wojnami powoli upadała i niszczała. Ostateczny cios zadał miastu najazd szwedzki, w wyniku którego miasto i kazimierzowski zamek uległy w 1657 roku dalszemu zniszczeniu. W wyniku pierwszego rozbioru Polski w 1772 roku Kruszwica włączona została do zaboru pruskiego.

Przez cały okres niewoli piastowski gród był dla Polaków wszystkich zaborów źródłem patriotyzmu i symbolem niepodległej Polski. Legendy o Popiele i Piaście oraz piękne nadgoplańskie krajobrazy inspirowały wielu twórców tamtych czasów. Kruszwica powoli, ale systematycznie rozwijała się i dźwigała z upadku. Szczególnie korzystny dla miasta pod względem gospodarczym był koniec XIX wieku, kiedy to oddano do żeglugi uregulowany odcinek Noteci łączący Kruszwicę z Kanałem Bydgoskim (możliwość taniego i masowego transportu). W okresie międzywojennym rozwój miasta widoczny był w każdej dziedzinie życia, w szczególności w sektorze rolno-spożywczym. Taki też kierunek dominował po 1945 roku, czego dowodem było pobudowanie w latach 1952–1956 zakładów przemysłu tłuszczowego. W ostatnich dziesięcioleciach istotnym kierunkiem rozwoju miasta i okolic jest turystyka, a fakt powołania Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia uatrakcyjnia ofertę turystyczną gminy.

Legenda o królu Popiele

Opowiadają mieszkańcy Kruszwicy: *Dawno, dawno temu, gdy nad brzegiem Gopła wznosił się zamek i gród warowny Kruszwicą zwany i kiedy Gopło otoczone było nieprzebytą puszcza, pełną dzikiej zwierzyny, a czyste i głębokie wody jeziora obfitowały w najróżniejsze gatunki ryb i ptactwa wodnego, wydarzyła się ta straszna historia.*

A było to tak... Złe i niesprawiedliwe były rządy króla Popiela, który to ziemią

nadgoplańską twardą ręką rządził. Za żonę wziął sobie pyszną i chciwą, niemiecką księżniczkę. Piękna to była kobieta, ale serce miała twarde jak z kamienia i nade wszystko władzy pragnęła. Zły wpływ wywierała na Popiela. Nie mogła się pogodzić z tym, że wedle starego zwyczaju królowi nie było dane rządzić samodzielnie, lecz musiał on słuchać się Rady Starszych. W Radzie tej, Starszyzną też zwaną, zasiadali stryjowie jego, zacięni przedstawiciele wielkich rodów. „Kto to widział, by taki wielki władca jak ty, Popiele, musiał się słuchać tych starych głupców” – sęczyła żona zły jad w serce króla. „Nie takie obyczaje panują na niemieckich dworach. Nim cię poślubiłam, mówiono mi, żeś ty jest tu władca jedyny i prawdziwy”. Słuchając podszeptów żony, Popiel zaprzestał zwoływania Rady Starszych, a całą Starszyzną przegnał z dworu. Sam wraz z żoną obmyślał plan pozbycia się ich. Obrazili się członkowie Rady na króla za to, że prastłowiańskie prawo złamał, stali się wobec niego nieufni i zawiesili wszelkie z nim kontakty. Obawiał się Popiel, że stryjowie drużynę zwołają i na zamek ruszą. Za namową żony zgładzić ich postanowił. Wysłał więc Popiel posłańca swego do stryjów, aby ich do zamku zwabić. „Zapraszam Was, wielmożni stryjowie moi i pokłon Wam swój składam” – mówił Popiel słowami posłańca. „Wybaczcie mi dawnych złamanie i przybądźcie na ucztę. Niech znowu zgoda między nami zapanuje”. Puścili w niepamięć stryjowie zniewagę, omamieni dobrym słowem na zamek spieszyć zaczęli. Ach, cóż to była za uczta. Stoły uginały się od jadła wszelkiego, talerze pełne ryb i dziczyzny, a puchary pełne miodu pitnego i przasnego piwa. Kiedy uczta trwała w najlepsze, głos zabrał Popiel: „Wybaczcie mi, ziomkowie, że tak z Wami poczyniłem, a na znak zgody wypijmy najlepszego miodu z dalekiej krainy”. „Wiwat! Wiwat król!” – krzyczeli stryjowie. Wszyscy goście byli już mocno rozbawieni, kiedy to żona Popiela przyniosła najzacieńszy trunek. Pilnowała uważnie, aby każdy spełnił toast. Zaproszeni nie zauważyli, że ani król, ani królowa nie piją miodu, a tylko zachęcają do wnoszenia toastów. Nagle, kiedy wstał jeden z krewniaków, chcąc mowę wygłosić, puchar z rąk mu wypadł. Złapał się biedaczyna za brzuch i krzyknął: „Zdrada, zdrada! Zostaliśmy otruci!”. Spadać z ław zaczęli starcy, za trzewia się łapią, tchu złapać nie mogą. „Bądź przeklęty, Popiele i ród twój na zawsze!” – krzyczą. „Niech twa śmierć okrutniejszą od naszej będzie!”. Kiedy

wszystkie wrzaski ucichły i nikt z gości nie pozostał przy życiu, gospodarze poczeli zwłoki z zamku wynosić i do Gopła wrzucać. Nie grzebiąc krewnych, kolejny raz Popiel obyczaju nie dochował. Niebawem po tym wydarzeniu wszyscy mieszkańcy kruszwickiego grodu szeptać między sobą poczeli o przedziwnym zniknięciu popielowych stryjów. „Za tym musi kryć się jakaś mroczna tajemnica” – mówili ludzie. „Nikt żywy z zamku nie wyjeżdżał. To się źle skończy. Surową karę zesłał bogowie na królewski ród”. Nie minął miesiąc od tej strasznej nocy, gdy pewnego poranka wystraszony Popiel wbiegł do komnaty żony, krzyżąc: „Stało się! Myszy! Wszędzie ich pełno, wypełnia się klątwa stryjów. Jesteśmy przeklęci”. A dziwne to były myszy: ślepie miały czerwone, zęby ostre. Wszędzie było ich pełno, biegały po całym zamku, zżerając i niszcząc wszystko, co napotkały na swojej drodze. Nie pomagało nawet zabijanie ich, gdyż coraz to nowe zastępy tych małych gryzoni wychodziły z Gopła, gdzie to leżały się z ciał stryjów niczemnie pomordowanych. Przestraszył się Popiel śmiertelnie, że niemal rozum postradał. Wsiadł wraz z żoną do łodzi i jęli płynąć co sił do wysokiej wieży na wyspie się mieszczącej, by tam ostatniego schronienia szukać. Wbiegli do wieży, na samym szczycie już stali, gdy Popiel krzyknął „Wielkie nieba! To nie do wiary, myszy przepłynęły jezioro i po ścianach wieży się wspinają, koniec z nami. Bądź przeklęta, żono, czemu żem posłuchał rad tych diabelskich?!

I tak król Popiel swe okrucieństwo okupił śmiercią, a wieża zwie się Mysią Wieżą.

Mysia Wieża

Mysia Wieża jest najcenniejszym zabytkiem Kruszwicy. Górująca nad

Mysia Wieża

miastem 32-metrowa ceglana baszta to pozostałość zamku zbudowanego przez Kazimierza Wielkiego około 1350 roku. W 1657 roku Szwedzi zniszczyli zamek, wysadzając go w powietrze. Pozostała po nim jedynie ośmioboczna wieża zwana „Mysią Wieżą”. Na szczyt Wieży dochodzi się 109 schodami. Początkowo schody wiodą na zewnątrz, jednak na wysokości murów prowadzą już wewnątrz wieży. W jej ścianach można zauważyć 14 kul armatnich. Zostały one wykopane po restauracji zamku u podnóża wieży. Według legendy pod wieżą znajdują się wielkie piwnice połączone podziemnym gankiem z kościołem parafialnym. Jednakże wyjście z podziemia i ganek zamurowano i postawiono w tym miejscu kamienną grotę. Mroczne wnętrza Wieży przypominają legendę o złym Popielu, ale z jej szczytu roztacza się niezapomniany widok na Jezioro Gopło, na jego malownicze wysepki i półwyspy. Obecnie Mysia Wieża znana jest jako centrum mocy – specjalne miejsce, tzw. czakram, które odznacza się szczególnie korzystnym oddziaływaniem na organizmy żywe, w tym ludzi.

Kruszwicka kolegiata

Kościół pw. św. Ap. Piotra i Pawła – romański charakter budowli podkreślają grube, kamienne mury, półkoliste łuki oraz proste, geometryczne kształty. Wnętrze kościoła jest bardzo surowe, wręcz ascetyczne. Nawy, transept i prezbiterium przykryte są belkowym stropem, sklepienia absyd wykonano z drobnych kamieni i okrzesków, a w wieżowych kruchtach zachowały się najstarsze w Polsce sklepienia na skrzyżowanych kamiennych gurtach. Wschodnia fasada budowli stanowi ciekawą kompozycję pięciu symetrycznie rozmieszczonych absyd. Stronę południową zdobią trzy romańskie portale, natomiast masyw zachodni w przyziemiu jest kamienny, romański, wyżej ceglany w stylu gotyckim. Cennymi zabytkami kruszwickiej kolegiaty są dwie chrzcielnice: piaskowcowa z XI wieku i granitowa z XII wieku. W 1954 roku odsłonięto w absydach transeptu dolne części romańskich ołtarzy. Pod łukiem tęczowym prezbiterium znajdują się pochodzące z początków XVI wieku późnogotyckie rzeźby, natomiast na ścianach rzeźby klęczących aniołów (I połowa XVIII wieku) pochodzące z ołtarzy barokowych kolegiaty. W kościele znajdują się XVII-wieczne marmurowe płyty poświęcone początkom kościoła i pierwszym biskupom. W północny portal ściany wmurowano płytę nagrobną starościny Zofii Oporowskiej (żona

Jana Oporowskiego, starosty kruszwickiego). Ciekawostką jest fakt, iż przy kruszwickiej świątyni należącej pierwotnie do zakonu benedyktynów istniała biblioteka, w której przechowywano do połowy XIX wieku bogato ilustrowany „Ewangeliarz kruszwicki” – pergaminowy kodeks benedyktynów. Obecnie ten cenny zabytek rękopiśmiennictwa, jak i wiele innych zachowanych pamiątek, znajduje się w zbiorach Archiwum Archidiecezji w Gnieźnie.

Kruszwicki czakram

Czakram zwany „gruczołem ziemi” (jak twierdzą Hindusi) jest kamieniem nieznanego pochodzenia, który wydziela pozytywną energię – poprawia samopoczucie psychiczne i fizyczne. Hindusi twierdzą, że na świecie jest zaledwie siedem czakramów, w tym jeden na krakowskim Wawelu. Prawdopodobnie istnieją tzw. pomocnicze czakramy o słabszych właściwościach prozdrowotnych – w Polsce są dwa takie kamienie: w Niepołomicach oraz w Kruszwicy. Skąd czakram wziął się pod kruszwicką Mysią Wieżą? Istnieje wersja, że trafił on na Kujawy z Krakowa, gdzie znajdował się jeszcze do XIV wieku. Istnieje też hipoteza, że tajemniczy kamień został przywieziony do Kruszwicy nie przez Hindusów czy też polskich podróżników, a przez Tatałów, którzy niegdyś najeżdżali nasz kraj. Gdyby uznać, że taka teoria jest prawdziwa, wówczas czakram, który znajduje się pod Mysią Wieżą, pochodziłby nie z Krakowa, ale z dalekiej Azji, być może nawet z Indii. Wśród tropicieli zagadkowych sensacji z przeszłości pojawiła się hipoteza, że wyjątkowa siła kruszwickiego czakramu wynikać może z faktu, iż ten legendarny kamień może zawierać w sobie dawno zaginiony święty Graal. Ów starożytny kielich charakteryzować się miał niezwykłą właściwością. Każdy, kto wypił z niego choćby tylko łyk wody,

Kolegiata św. Piotra i Pawła

Kolegiata – wnętrze

miał odzyskać zdrowie, a nawet uzyskać nieśmiertelność. Czakram budzi ogromne zainteresowanie wśród turystów, którzy przyjeżdżają do Kruszwicy, by na własnej skórze odczuć oddziaływanie tego magicznego kamienia.

Wybrane atrakcje turystyczne na terenie gminy Kruszwica

- **Kobylniki: Pałac von Wilamowitz-Moellendorfa** – monumentalny pałac eklektyczny, wybudowany w miejscu dawnej rezydencji barokowej. Budynek wzniesiono z czerwonej, glazurowanej cegły. Bryłę dwukondygnacyjnego pałacu zdobi ryzalitowana część środkowa. Nad głównym wejściem góruje wieża sprawiająca wrażenie średniowiecznej wieży bramowej, u szczytu której znajduje się zegar, a pod nim herby właścicieli. Pod wieżą na wysokości piętra znajduje się taras, wejście do pałacu poprzedza loggia. W fasadzie ogrodowej wejście usadowiono między ryzalitami bocznymi i poprzedza je taras o tralkowej balustradzie, natomiast w skrzydle północnym zbudowano wystającą z lica ściany kolistą klatkę schodo-

Kobylniki – pałac

wą. Przylegający do pałacu park z XIX wieku zachował dawny, czytelny układ wewnątrzparkowych dróg. Nawet obecne granice pokrywają się z tymi z 1890 roku. Zróżnicowany starodrzew wzbogacają gatunki egzotyczne, takie jak cypryśniki błotne, wywodzące się z Ameryki Północnej, których pięć okazów uznano za pomniki przyrody. Amerykański rodowód posiadają też jedlice Douglasa, zwane dagleziejami, długowieczne choiny kanadyjskie oraz iglicznie trójcierniowe jodły kalifornijskie i żywotniki zachodnie. Azjatyckim pochodzeniem legitymuje się klon tatarski oraz miododajny perlkowiec japoński zwany szupinem. Spośród rosnących tu ponad 500 drzew najliczniej reprezentowane są lipy drobnolistne, klony pospolite, wiąz polne i świerki

pospolite, które wyznaczają układ dróg oraz rozległe polany. Rosną one w skupiskach i tworzą ciekawe kompozycje jedno lub wielogatunkowe. Bogaty w gatunki jest również podszyt parkowy, który tworzy planowane ciągi lub skupiny. Wśród krzewów zwracają na siebie uwagę głównie delikatne tamaryszki, liliowe bzy z bujnymi, pachnącymi kiściami kwiatów, trzmieliny pospolite o zaskakujących jesiennych barwach owoców, śnieguliczki białojagodne wytwarzające efektowne, poszukiwane przez ptaki owoce, tawuły o dekoracyjnych kwiatkach, leszczyny pospolite wytwarzające ozdobne owoce oraz głogi ze szkarłatnymi owocami i zielone jałowce.

- **Polanowice: Eklektyczny pałac z ogrodem zimowym** – pałac

z przełomu XIX i XX wieku. Budynek posiada od frontu kolumnowy ganek zamknięty tarasem, nad którym znajduje się tympanon. Pośrodku dachu znajduje się kolistą latarnia zwieńczona iglicą. Od południa do pałacu przylega pięcioboczna zamknięta przybudówka ogrodu zimowego. Opodal pałacu stoi oficyna z pierwszej połowy XIX wieku przebudowana w następnym stuleciu z kolumnowym gankiem zamkniętym od frontu i tarasem. Pałac i oficynę otacza park krajobrazowy o urozmaiconym gatunkowo drzewostanie.

- **Polanowice: Kościół pw. św. Marka Ewangelisty** – późnoklasycystyczny obiekt sakralny z 1838 roku, z wyposażeniem z połowy XIX wieku. Wewnątrz świątyni znajdują się trzy ołtarze: główny św. Marka i dwa boczne św. Klemensa i NMP, a także efektowne organy. Świątynia jest trójnawowa, otoczona sześcioma filarami. Dookoła kościoła ustawiono pięć grot.
- **Sukowy: Pałac z XIX wieku** – pałac zbudowany w 1915 roku na planie prostokąta ze skrzydłami. W środkowej części budynek jest piętrowy z mieszkalnym poddaszem, nakryty dachami mansardowymi z powiekami i wejściem z kolumnowym portykiem zamkniętym tarasem. W okolicach pałacu znajduje się rozległy park krajobrazowy z okazami starodrzewu.
- **Sławsk Wielki: Kościół pw. św. Bartłomieja** – wybudowany w 1760 roku, na miejscu dwóch

Polanowice – Eklektyczny pałac

Polanowice – Kościół pw. św. Marka Ewangelisty.
Grota Matki Bożej

poprzednich, drewnianych. Kościół spalono w 1819 roku, po czym został odbudowany. Kościół jest orientowany, murowany z cegły w stylu późnobarokowym z zamkniętym, trójkątnym prezbiterium.

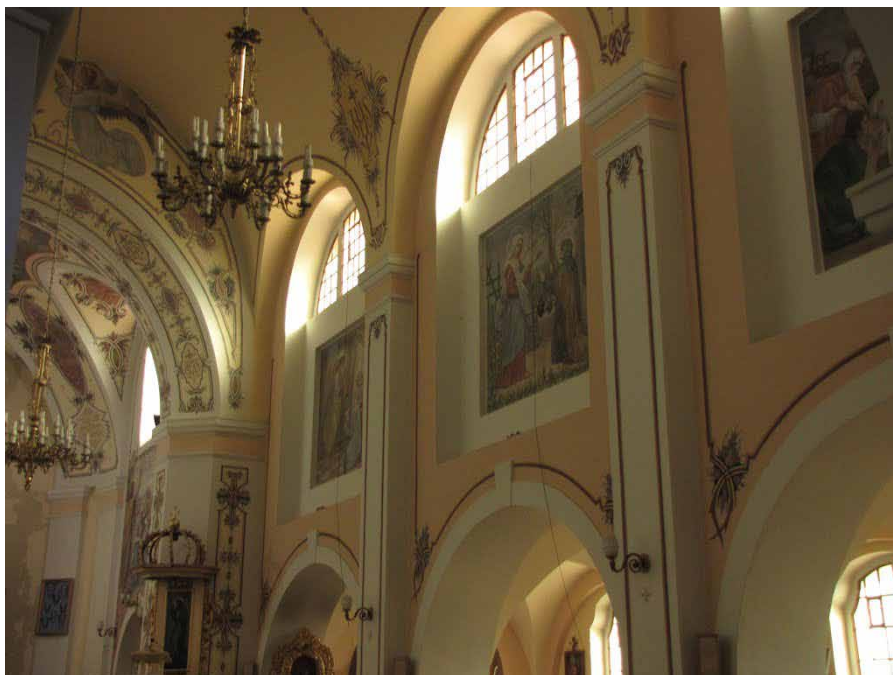
- **Piaski: Kościół Ścięcia św. Jana Chrzciciela** – jest świątynią zbudowaną w roku 1932. Zastąpił on wcześniejszą świątynię drewnianą. Kościół jest budowlą bardzo okazałą, orientowaną, trójnawową w stylu neobarokowym z wieżą po północnej stronie. Usytuowany na wzgórzu i otoczony od wschodniej i południowej strony cmentarzem prezentuje się nadzwyczaj efektownie.

Szlaki turystyczne

- Szlak czarny – pieszy (15 km). Prowadzi z Kruszwicy do pomnika martyrologii w Roźniatach. Jest najstarszym znakowanym szlakiem na terenie gminy.
- Szlak niebieski – pieszy (19 km). Szlak poświęcony jest pocięciu Kujaw – Janowi Kasprowiczowi. Trasa przebiega m.in. przez Szarlej, Łojewo.
- Szlak żółty – pieszy (30 km). Szlakiem żółtym możemy wędrować do sanktuarium Markowickiej Pani Kujaw. Prowadzi on przez dawne posiadłości rodziny Wilamowicz-Moellendorff, Kobylniki i Markowice.
- Szlak czerwony – autokarowy (82 km). Szlak łączy romańskie zabytki Kruszwicy, Strzelna, Mogilna, Trzemeszna i Gniezna. Szlak ten został włączony do europejskiej sieci tras długodystansowych Europejskiego Stowarzyszenia Turystycznego.
- Szlak zielony – pieszo-rowerowy (44 km). Wytyczony w 1994 roku dookoła Gopła. Prowadzi przez najciekawsze fragmenty Nadgopłańskiego Parku Tysiąclecia.

Sukowy – Pałac z XIX w.

Piaski – Kościół pw. Ścięcia św. Jana Chrzciciela

Bibliografia

- <http://www.kruszwica.um.gov.pl/page/nasza-historia>
- <http://www.pttk-kruszwica.pl/>
- <https://www.google.pl/search?biw>
- <http://www.kruszwica.um.gov.pl/page/legenda>
- <https://www.google.pl/search?q=Kobylniki>
- <http://www.polskaniezwykla.pl/miniprzewodnik>

Koniński Kurier Oświatowy

Kwartalnik Publicystyczno-Edukacyjny

Wydawca:

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie

Zespół Redakcyjny:

Jarosław Jankowski (redaktor naczelny)
Danuta Jaszczak (zastępca redaktora naczelnego)
Zbigniew Budny (sekretarz)
Aleksandra Czaplicka-Wojtas (redaktor)
Mira Olszak (redaktor)
Wioletta Poturała (redaktor)
Iwona Hudańska (redaktor)

Materiały przygotowane według zasad określonych na stronie internetowej CDN

w zakładce „Publikacje” prosimy przysyłać pod adresem redakcji do sekretarza „Kuriera” bądź – w wersji elektronicznej – pod adresem: kko@cdnkonin.pl.

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania nadesłanych tekstów i nadawania im tytułów.

Skład, łamanie i druk: LeonStudio.pl

Adres redakcji:
62-510 Konin, ul. Sosnowa 14 (CDN)
tel. 63 245 75 20, fax 63 245 61 95
internet: www.cdnkonin.pl
e-mail: kko@cdnkonin.pl

Laura Banaszak *nauczyciel bibliotekarz CDN PBP w Koninie*
Anna Sosnowska *nauczyciel bibliotekarz CDN PBP w Koninie*

Regionalny konkurs fotograficzny NAJCIEKAWSZE MIEJSCE W MOIM REGIONIE

23 maja 2018 r. w Centrum Doskonalenia Nauczycieli Publicznej Bibliotece Pedagogicznej w Koninie odbyło się uroczyste podsumowanie VII edycji regionalnego konkursu fotograficznego NAJCIEKAWSZE MIEJSCE W MOIM REGIONIE. W tym roku szkolnym konkurs odbył się pod hasłem KAPLICZKI I KRZYŻE PRZYDROŻNE JAKO MIEJSCE KULTU.

Organizatorami konkursu oraz fun-

datorami nagród byli: CDN Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Koninie oraz Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział w Koninie. Konkurs został skierowany do uczniów klas IV–VIII szkół podstawowych oraz uczniów klas gimnazjalnych miasta Konina i powiatów: konińskiego, kolskiego, słupeckiego i tureckiego. Przewodniczącym konkursowego jury był Jerzy Sznajder – wiceprezes PTTK Oddział

w Koninie. Prace reprezentowały bardzo dobry poziom i wszystkim uczestnikom konkursu oraz ich opiekunom należą się szczerze słowa uznania.

Uroczystość podsumowania konkursu poprowadziła Mira Olszak – sekretarz PTTK Oddział w Koninie oraz nauczyciel bibliotekarz CDN PBP w Koninie, która zachęcała uczniów do pogłębiania wiedzy o regionie konińskim oraz rozwijania zainteresowań fotografią.

Podsumowanie konkursu połączone zostało z prezentacją konkursowych zdjęć. Wystawa cieszyła się dużym zainteresowaniem uczestników spotkania. Towarzyszyły jej rozmowy, głosy uznania, podziwu i zaskoczenia.

Laureaci konkursu fotograficznego KAPLICZKI I KRZYŻE PRZYDROŻNE JAKO MIEJSCE KULTU

Miejsce I: Kinga S., Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Woli Podlężnej
(zdjęcie zamieszczone na pierwszej stronie kwartalnika)

Miejsce II: Beata T.,
Szkoła Podstawowa nr 3 im. Adama Mickiewicza w Słupcy

Wyróżnienie: Sara S.,
Szkoła Podstawowa nr 1 w Turku

Miejsce III: Karolina C.,
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Stanisława Konarskiego w Kole

Wyróżnienie: Michał R.,
Szkoła Podstawowa w Koszutach